

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/142/2020
Identifikačné číslo spisu: 1315200463
Dátum vydania rozhodnutia: 30.11.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1315200463.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ Q. K., bývajúceho v W., A. ul. č. XXX/X, 2/ Q. K., bývajúceho v W., E. ul. č. XXX/XX, 3/ O. K., bývajúceho v W., H. ul. č. XXX/XX a 4/ T. K., bývajúceho v W., H. ul. č. XX, zastúpených JUDr. Ivetou Balalovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Ružová dolina č. 10, proti žalovanej F. N., bývajúcej v Z., K. ul. č. 3, zastúpenej advokátskou kanceláriou Benkóczki, Baláž - advokáti, s.r.o., so sídlom v Bratislave, ul. 29. augusta č. 36A, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Vendelín Benkóczki, o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 15C/30/2015, o dovolaní žalobcov 1/ až 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 21. júna 2018 sp. zn. 10Co/53/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „prvostupňový súd“ alebo „súd prvej inštancie“) ostatným rozsudkom z 15. marca 2017 č. k. 15C/30/2015-318 zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia 1/ až 4/ (ďalej spolu aj „žalobcovia“) domáhali určenia, že bližšie označená nehnuteľnosť, nachádzajúca sa v obci W., je vlastníctvom Q. K., nar. X. J. XXXX, a W. K., rodenej M., nar. XX. F. XXXX, titulom vydržania s tým, že 1 predmetnej nehnuteľnosti patrí do dedičstva po W. K., rodenej M., nar. XX. F. XXXX, zomrelej dňa XX. V. XXXX, a v 1 do dedičstva po Q. K., nar. X. J. XXXX, zomrelom dňa XX. V. XXXX.

1.1. V podstatnom prvostupňový súd uviedol, že žaloba bola nedôvodná, keďže žalobcovia predmetnú nehnuteľnosť nevydržali, a preto neboli v konaní aktívne legitimovaní. Žalobcovia nemohli na jednej strane ani tvrdiť, že uzatvorili ústne kúpnu zmluvu a na druhej strane tým, že nevedeli, že má byť uzatvorená písomne a zaregistrovaná na geodézii, tak opierať vydržací dôvod o tú skutočnosť, že pôvodní žalobcovia 1/ a 2/ boli jednoduchí dedinskí ľudia.

1.2. Žalovanej priznal náhradu trov konania 100 %, keďže mala vo veci plný úspech.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov prvostupňový rozsudok

potvrdil a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. S poukazom na § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), prihliadnuc na obsah súdneho spisu a z neho vyplývajúci skutkový stav, sa odvolací súd, nezistiac v postupe súdu prvej inštancie z hľadiska procesnoprávneho žiadne vady majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej, v celom rozsahu po skutkovej a právnej stránke stotožnil s dôvodmi týkajúcimi sa odvolaním napadnutého rozsudku prvoinštančného súdu, ktorým žalobu žalobcov zamietol.

2.1. Aj podľa názoru odvolacieho súdu žalobcovia neosvedčili zákonný predpoklad nadobudnutia vlastníctva vydržaním sporného pozemku ich právnymi predchodcami, a to oprávnenosť držby nadobúdateľov a následne trvanie oprávnenej držby po zákonom stanovenú dobu. Právni predchodcovia žalobcov neboli v dobrej viere, že im sporný pozemok patrí, keďže mali jednoznačne vedomosť o tom, že síce zaplatili vtedajšiemu vlastníkovi sumu 2.114,- Kčs dňa 20. januára 1968 za záhradu a dva ovocné stromy do rúk V. B., dcéry W. O., ktorá im vystavila písomné „Potvrdenie“ o prevzatí a zároveň sa zaviazala zabezpečiť formálne náležitosti prevodu, k čomu však nedošlo ani počas života W. O. a ani po jeho smrti. Museli si byť teda vedomí toho, že kúpnu zmluvu v písomnej forme neuzavreli a zároveň, že na základe uvedeného „Potvrdenia“ vlastnícke právo k spornému pozemku na nich nielen prevedené byť nemohlo ale najmä, že neprešlo.

2.2. Dňa 4. novembra 1981 právni predchodcovia žalobcov a svedkyňa V. B. podpísali dotazník a čestné vyhlásenie na registráciu a splatnenie kúpnopredajnej zmluvy, z čoho jednoznačne vyplýva, že právni predchodcovia žalobcov si boli vedomí toho, že vlastníctvo k spornému pozemku právne nenadobudli a nič na tom nemení ani skutočnosť, že sa domnievali, že kúpnu zmluvu riadne uzavreli a za predmet kúpy i zaplatili. Z obsahu dotazníka a čestného vyhlásenia vyplýva, že údaje v ňom uvedené mali byť podkladom na napísanie zmluvy alebo zo zmluvy už napísanej, a nie pre prevod vlastníctva nehnuteľnosti. Pri normálnej obvyklej opatrnosti, ktorú bolo možné očakávať od každého, t. j. aj od žalobcov, si museli byť vedomí, že tento listinný dôkaz nie je kúpnou zmluvou, na základe ktorej by mohlo prísť k prevodu vlastníctva nehnuteľnosti. Z obsahu uvedenej listiny možno vyvodiť iba záver, že mala byť podkladom pre napísanie kúpnej zmluvy alebo údaje v nej uvedené mali pochádzať z už uzavretej kúpnej zmluvy. Uzavretie inej kúpnej zmluvy z vykonaného dokazovania nevyplývalo a samotný dotazník mal byť len podkladom na jej napísanie. Pri normálnej obvyklej opatrnosti, ktorú možno vyžadovať od každého, žalobcovia nemohli nadobudnúť vnútorné psychické presvedčenie vzhľadom ku všetkým okolnostiam, že im vec patrí. Pokiaľ takéto vnútorné presvedčenie o nadobudnutí spornej nehnuteľnosti do vlastníctva vyvodili, nezakladalo u nich potrebnú dobromyseľnosť.

2.3. Odvolací súd ďalej uviedol, že dobrá viera držiteľa sa musí vzťahovať aj k okolnostiam, za ktorých vôbec mohlo vecné právo vzniknúť, teda aj k právnemu dôvodu (titulu), ktorý by mohol mať za následok vznik práva, pričom z týchto okolností, ktoré prvoinštančný súd v odôvodnení svojho rozsudku rozviedol (odvolací súd sa s nimi stotožnil a v podrobnostiach na ne odkázal), správne vyvodil, že právni predchodcovia žalobcov nemohli nadobudnúť vnútorné psychické presvedčenie o tom, že im sporná nehnuteľnosť patrí, pretože vzhľadom ku všetkým okolnostiam bolo vylúčené ich akékoľvek dobromyseľné presvedčenie. Pri posudzovaní existencie presvedčenia žalobcov, že im vlastnícke právo k dotknutému pozemku patrí, bolo totiž potrebné tak, ako to správne urobil súd prvej inštancie, prihliadnuť na všetky rozhodujúce okolnosti, za ktorých malo prísť k uzavretiu kúpnej zmluvy vzhľadom k tomu, že práve táto bola žalobcami označená (domnelým) nadobúdacím titulom.

2.4. V súvislosti s trovami konania odvolací súd nezistil žiadne dôvody, ktoré by umožňovali aplikáciu § 257 CSP. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 2 CSP tak, že žalovanej úspešnej v odvolacom konaní priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia. Navrhli, aby dovolací súd zrušil obe rozhodnutia nižších súdov a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Dovolanie podali podľa § 421 ods. 1 CSP s tým, že odvolací súd nesprávne právne posúdil vec. V tomto ohľade (iba) zopakovali svoju predsúdnu a odvolaciu argumentáciu, v rámci ktorej polemizovali, kritizovali, či nesúhlasili so skutkovými a právnymi závermi odvolacieho súdu, prezentovali iný skutkový stav veci, na základe ktorého mali sudy žalobe vyhovieť.

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobcov žiadala dovolanie odmietnuť a priznať jej náhradu

dovolacích trov. V podstatnom uviedla, že z dovolania nevyplýva, či ho žalobcovia podali podľa písm. a/ alebo písm. b/ alebo písm. c/ § 421 ods. 1 CSP. Rovnako tak z obsahu dovolania nie je zrejماً právna otázka. Poukázala tiež na správne právne závery rozhodnutí nižších súdov. Z opatrnosti uviedla, že žalobcovia nezaplatili súdny poplatok za dovolanie v stanovenej lehote.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

6.1. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namieste je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

6.2. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

7. Žalobcovia podali dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP tvrdiac, že odvolací súd nesprávne právne posúdil vec. V tomto ohľade (iba) zopakovali svoju predsúdnú a odvolaciu argumentáciu, v rámci ktorej polemizovali, kritizovali, či nesúhlasili so skutkovými a právnymi závermi odvolacieho súdu, prezentovali iný skutkový stav veci, na základe ktorého mali sudy žalobe vyhovieť (bod 3).

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

8.2. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

8.3. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

8.4. V prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci je dovolateľ povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. a/ až c/ § 421 ods. 1 CSP). Dovolateľ je teda povinný v dovolaní jednoznačne uviesť, v čom vidí prípustnosť dovolania, t. j. ktorý z predpokladov uvedených v § 421 ods. 1 CSP zakladá jeho prípustnosť. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania.

9. Dovolací súd predovšetkým uvádza, že žalobcovia (kvalifikovane zastúpení advokátkou) podali dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP, ktoré ustanovenie však pozostáva z troch dovolacích dôvodov [podľa písm. a/ a/alebo písm. b/ a/alebo písm. c/ (pozri bod 8)]. Žalobcovia však neuviedli, ktorý z uvedených troch dôvodov majú na mysli, preto treba vychádzať z toho, že podali dovolanie podľa všetkých dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP, teda písm. a/, písm. b/ a písm. c/ citovaného zákonného ustanovenia. K možnosti súbežného uplatnenia prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a (zároveň) písm. b/ a (zároveň) písm. c/ CSP v zásade platí, že uplatnenie všetkých troch dovolacích dôvodov naraz (t. j. dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ CSP) sa bez ďalšieho z logiky veci vylučuje. Odvolací súd sa totiž nemôže odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu za súčasnej existencie stavu, keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, resp. ktorá bola rozhodovaná rozdielne.

10. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnú otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Rovnako tak sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 a § 432 CSP.

11. V prejednávanej veci sa odvolací súd zaoberal posúdením právnej otázky, či bližšie označená nehnuteľnosť bola v čase smrti právnych predchodcov žalobcov v ich vlastníctve, a teda, či patrí do dedičstva po právnych predchodcoch žalobcov. Na základe zisteného skutkového stavu oba nižšie súdy dospeli k záveru, že žalobcovia neosvedčili zákonný predpoklad nadobudnutia vlastníctva vydržaním sporného pozemku ich právnymi predchodcami, a to oprávnenosť držby nadobúdateľov a následne trvanie oprávnenej držby po zákonom stanovenú dobu. Z uvedených dôvodov žalobu zamietol (súd prvej inštancie), resp. toto rozhodnutie potvrdil (odvolací súd).

12. V kontexte vyššie uvedeného, i keď žalobcovia dovolanie formálne odôvodňujú nesprávnosťou právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, právnú otázku zásadného významu - ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie - nijako neformulujú (bod 3). Z obsahu ich dovolania možno vyvodiť, že nesúhlasia s logickými úvahami a skutkovými závermi odvolacieho súdu a s vyhodnotením zistených skutkových okolností. V tejto súvislosti predostierajú rozhodné skutočnosti majúce vplyv na sporný nárok inak, ako ich zistili nižšie súdy a na základe nimi prezentovaného skutkového stavu tvrdia, že ich žalobný nárok je oprávnený. Z uvedeného vyplýva, že žalobcovia v tomto prípade namietajú nesprávnosť skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov odvolacím súdom; touto nesprávnosťou však nie je možné odôvodniť dovolanie,

ktorého prípustnosť dovolateľa vyvodzujú z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri bod 10 in fine). Najvyšší súd uzatvára, že relevantnou právnou otázkou nemôže byť otázka vychádzajúca z hypotetického skutkového stavu nezisteného odvolacím súdom, na ktorom odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie (§ 421 ods. 1 v spojení s § 442 CSP).

13. Pokiaľ by dovolací súd absenciu konkrétne vymedzenej právnej otázky nezohľadnil a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj 1Cdo/23/2017, 2Cdo/117/2017, 3Cdo/6/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017). Ak by bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu [a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil], porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

14. Podľa § 447 CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

15. Z vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že na podklade dovolania žalobcov podľa § 421 ods. 1 CSP nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum, a preto dovolanie žalobcov odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

16. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.